

The book cover features a stylized illustration of a landscape with blue and white brushstrokes representing mountains or hills. In the foreground, there are red outlines of power line towers and power lines stretching across the scene. A small, rectangular, textured label is affixed to the left side of the cover, containing handwritten numbers.

Rapsodi shqiptare

FREDERIK RESHPJA

891986-1

R.55

FREDERIK RESHPJA

5

R

RAPSODI SHQIPTARE

(Vjersha dhe poema)

SHIPTËRIA E BOTONJËSE
FRASHËRI

~~45356~~

34656

SHIPTËRIA BOTONJËSE «NAIM FRASHËRI»

SHQIPNI!

... Tue ngjitë malet e
shekujve të tu,
I rropose të gjitha:
Hyjnitë e lashtë,
Shtatoret e pluhunosuna,
Mëshirën e ungjijve.

Dhe mbajte vetëm shpatën...
Vërtet
Ti, ndryshe,
Si do të çaje udhë?

KUR GJËMONTE HISTORIA

Më duket se mijra vjet kam jetue mbi
këtë tokë
Tue lexue hieroglifet e kuqe të vetëtimave
Dhe vargjet e vrejtun të maleve shqiptare.

Ç'stuhi të mëdha shkruenin vallë vetëtimat
Mbi kurrizin e reve
Dhe epokave?
Përmes stuhish dhe furtunash,
Njëmijë herë jam ngritë nën kryqzimin
e shpatave,
Nën kryqzimin e shkrepave dhe rrufeve;

Njëmijë herë jam ngritë
Mbi konstruktin madhështor të maleve
të mia;

O ju male, male të larta
Rrufepritësa gjigandë,
Kur gjëmonte historia!...

PARTIZANI

Ja, mbi këtë bregore e ngjitën partizanin;
E vunë me shpatulla nga Ylli i Mëngjezit
Dhe shënuen në gjoksin e tij
Ku zgjoheshin andrrat,
Ku zgjoheshin dashunitë;
Dhe krismat trembën gjumin nga fshati
Dhe fluturuen tutje mbi selvitë.

Po lindëte...
Retë morën udhën e horizontit;
Po tue mbartë në sup Yllin e Mëngjezit
Ai ngjitej qetë-qetë në kujtesën e kombit.

JEMI NE...

Kush jemi né?

Jemi buzëqeshja e lirshme që u
mungonte kohnave;

Jemi filizat e pranverës së ardhme.

Mbimë

Pas krismave partizane, mes gjëmimesh

Udhëve të jetës,

Udhëve të Atdheut.

Malet e larta dhe ne na thërrasin,

Ujvarat plot ylberë,

Agimet malore,

Gjurmëve të etënve né, tani, shklasim

Mbi kujtime, andrra e mbi net hanore.

U ngritëm si degë të gjelbërta

Pas kohnave të stuhishme, plot thëllim;

Ne jemi pranvera që u mungonte shekujve,

Erdhëm të hedhim sipër malesh gjelbërim.

ALPET

Lugina të kaltërta, ku mbijnë agimet,
Përrenj që zbresin si kope të bardha;
Shkrepa pleq, të menduem,
të vrazhdë

Dhe, nëmbi këta,
Buzëqeshja e kaltër e qiellit.

MËNGJEZI

Sot,
unë e hapa mëngjezin;
Unë
ish partizani i vjetër që kthehesha nga zbori.

Perdet e errta të reve lëkundeshin në lindje
Dhe dielli i madh - ja ndjeva hapat,
Afrohej t'u vinte flakën reve.

Po kthehesha nga zbori me pushkën në dorë
Anës grunajes që e mbolla po unë
Dhe kisha ndërmend gjithë fshatin e fjetun,
Unë,
ish partizani i vjetër që kthehesha nga zbori.

Sot unë e hapa mëngjezin;
Perdet e reve i ngrita, po unë
Dhe Diellin e Madh e solla, po unë.

PËRSHËNDETJE

U ngritën Alpet mbi luginat e kaltërta
Tue vërtitë mes mjegullash
Qeleshet e tyne të bardha...

Gjëmoi avioni lart
Mbi dunat transparente, mbi ranishtet e mëdha
mjegullore.

Mbi lashtësinë e reve po kaloja,
Bloqe avujsh të shkallmuem nga stuhia.
O vend i dashun!
Me krahë të ngritun ylberësh,
Të përqafoj malet e mija!...

UDHA...

Këtë udhë
Ne e kemi ndërtue

Që të kaloni ju
Tue mbartë andrrat e ngarkueme randë:
Që të kaloni ju, brezi i ri,
Me gjithë bagazhin gjigand të së nesërme,
Me gjithë eksplozivin shpërthyes të ndjenjave
tueja,
Me gjithë çekanët, gëzimet dhe projektet kolosale,
Me gjithë dëshirat - sado të mëdha qofshin;
Që të kalojë puna dhe gëzimi
Dhe pesha e rëndë e fjalës sonë.

Pra që të kaloni Ju!...
Mbi trotuarët e fortë të udhës sonë,
Koha gjurmë do të lajë;
E tue vështruar që nga larg dritaren e hapun
kanatash

Njerëzit mund të tundin kokën...
Por prap

do të thonë:
— Këtë ata e ndërtuen.

BALLADË PËR PJETËR LLESHIN

Flokë-flokë bie dëbora,
Si një mirazh i bardhë, shtrihet deri larg, në horizont.
(Kështu endet para teje pavdekësia).
Ti ngadalë mbi të po kalon.

Kalon mes hapsinës së bardhë, pa mbarim,
Tue kërkue fjalët që s'u thanë ende.
Bie dëborë.
Ti po kalon
Dhe tërheq diku fijet e balladës sime...

Sa shumë dëborë!
Nëpër rreshtat tani dëgjoj zanin tand.
Kërkon të thuesh diçka...
Ku je?
Dëborë e madhe përsipër të ka ra.
Më duhet ta ngre, tani gjithë këtë hapsinë të bardhë
Që të vij atje.

Ti ecën, ecën. O, s'të arrij dot!
(Si të të arrijmë, Pjetër? Ti ike larg...)

Mes zhurmave të bardha që lëshon era, dëgjoj diku
zanin tand,
Mes zhurmave të bardha që lëshon era,
vizionin tand diku kap.

Qe vonë.
Lajmet iknin të shqetësuese në eter,
Përplaseshin pas dëborës
Të lodhura, mbi telat e këputun, si zogj pa krahë.

Ti vije
Sikur po mblidhje pëllumba
Mbi çatinë e dëborës së bardhë.

Dhe hyne në bisedat, që u këputën përmes,
I bardhë, i madh, i largët.
Ne, ndër kabina,
Ndër dhoma
Ndër uzina,
Dëgjuam të gjithë,
Diku në dëborë, «alo-në» tande të bardhë.

Kaq the — të dëgjuem.
Pastaj ike.
Mbas teje
Kishte vetëm dëborë dhe heshtje.
Zanet tonë s'arrijte dot t'i kapje
Se ty gjaku të kish ngri ndër deje.

...Dhe ecën, ecën mbi hapsinër e bardhë të kohës
Sikur po shkel mbi dëborë.
Ndalesh ndonjëherë ndër kangë, i bardhë, i madh,
Nën rreshta që u ngjajnë linjave të gjata telefonike,
Ndalesh ndonjëherë dhe na përshëndet me dorë...

HERKUAN HERKUAN

Si të vij tek ti, të vij tek ti,
Po dëgjohet tani zëri i
Dëborës dhe...
Kështu me një lirishtet me gjimnastikë
Zëri i dëborës, zëri i dëborës
Vetëm e po ngjajsh, ngjajsh me lirishtet
Herkuani Herkuani...
Si të vij tek ti...
Kështu me një lirishtet dëborë
Vetëm e lirishtet me lirishtet po kështu
Pasokë shpirtit dëborë e dëborë e dëborë
Me fund të çdo kështu me dëborë
Një lirishtet me dëborë, të po të kështu
Herkuani, Herkuani...
Kështu ngjajshet me lirishtet me lirishtet
Çështje me lirishtet
Kështu me lirishtet me lirishtet me lirishtet
Ito na jete e dëshirë dhe dëborë
E lirishtet me lirishtet
Po lirishtet me lirishtet
Herkuani, Herkuani...
Si të vij tek ti...

HEKURAN, HEKURAN!

Due të vij tek ti, të vij tek ti,
Po udhët janë zanë...

Dëbora bie.

Zbret era nga lartësitë me gjëmime;
Zbresin përrrenjtë, rrëzohen ndër lugina.
Vetëm ti po ngjitesh, ngjitesh në lartësi,
Hekuran, Hekuran!...
Si të vij tek ti?...

Kërcet nën kangë dëbora.

Vargjet e tendosun zgjaten pa kufi.
Poshtë shfaqet dëbora e bardhë, e bardhë.
Në fund të çdo kange ka dëborë,
Ndër kangë, mes dëbornash, ty po të kërkojmë:
Hekuran, Hekuran!...
Dhe tingëllojnë rreshtat nga thirrja jonë.

Gjithnjë mes kohnave,
Diku mes bardhësisë do na shfaqesh ti;
(Do na jetë e dashun dhe dëbora)
Do kapemi pas kangësh,
Pas rreshtash pa kufi:
Hekuran, Hekuran!...
Sa lart u ngrite ti!...

FUAT ÇELËS

Ti kërkroje, pyesje në mbramjen tande të madhe:
— Përse bota të jetë kështu e zezë?
Vështroje gjithnjë vetëm natë, natë,
Një natë të thellë, të pafund, si shkretina,
Të gjatë,
Me kilometra të gjatë.

«Bir,
Të thoshte nana zemërdridhun.
Kjo asht mbramja jote, bir!
Bota ka dritë.»

Bota ka dritë...
Kështu u nise ti drejt Partisë
Si drejt një agimi të madh që ndizet mbi kodra.
Kjo asht lartësia ma e madhe e dritës.
Nën këtë dritë
Do ecë gjithë bota.

LIQEJTË MALORË

U ngrit agimi që nga honi i ujnave
Mbi retë e randa
Që enden në hapsinën e heshtun të liqenit.

Ngrihen malet pleq si në kangët epike;
Kullat e forta tranden si në kohën e Tanzimatit.
Rrëzohen mjergullat,
Mes tymit.
Drujt e përflakun varen mbi luginë,
Dhe shkrepat e randë
Valë e lehtë, e kaltër i lëkund...

Rrjedhin liqejtë malorë nën erë.

Përjetësisht
Rrjedhin pejsazhet malorë ngadalë...

NË FUSHAT DIMNORE

Dëbora e thinjun përulet
Si bard plak mbi telat e mpimë,
Tutje fushës shtyllat trishtohen
Për sa ndamje që mbartin në hapsinë.

Ti ke qenë në këto fusha me mue,
Ke kputë lule buzë udhe dikur;
Due t'i zbuloj gjithë fushat nga dëbora
Të më kujtohesh ti
Me lule ndër duer.

Do më kujtohet dhe kanga e vjetër
Që këndova për ty
Ktu një natë;
Ja, dëbora e thinjun po u bie
Si bard plak, telave të gjatë..

LIBRARI I SHKOLLËS
DURRES

45356
34616

LIRIKË

Po ik nga bregdeti.

Ndër mend i kam ende

Portokallet që më ngjajnë me yjet e verës.

Tani, lamtumirë!

Nën këto mijra drita të vogla që i lëkund era
në muzg

Mbledh motivet ajrore të rivierës.

Ujna të qeta, të dashuna mu si kangë himarjote,

U dëgjoj që dallgëzoni brenda meje si ujvare.

Po niset autobuzi.

Portokalle, digjuni mbi mue!

Gjithë peisazhi rrotull rend në dritare...

Futuroi kjo kangë si çajkë, lart, sipër kohës.

Vetëm plaku mbet atje ndanë detit,
Ndanë kthymave të kalitëra dhe rrokulljes
së valëve;

DE RADA
Ndanë kohësve dhe rrokulljes,
I bardhë dhe i bukur si një kangjela
Shkëmben ai nën lulet: Erbi dita e Arbërit!

Përse të venë në det,

Mendimet, zemra ime?

«M i l o s a o»

Po vjen lehtë lehtë plaku ndanë detit...
I zbardhun,
I bukur
Si një kangjele shfaqet mes mbramjes.
Dhe ngadalë, mbi fushën e gjelbër, ujore
Ku lulëzojnë mijra yje të ndritshëm,
Rrëshqet kanga e lashtë: Do vijë dita e Arbërit!

Fryni era e detit, rrëzoi hijet e gjetheve të lisit
E hana ndriçoi
Katundet arbëreshe dhe gjithë ç'janë mbi dhë.
Ai ecën ndanë detit, plak dhe i zbardhun
E kanga plot shpresë dhe dritë: Do vijë dita e
Arbërit
Sikur hap një dritare tutje në horizont.

Fluturoi kjo kangë si çajkë, lart, sipër kohnash.

Vetëm plaku mbet atje ndanë detit,
Ndanë zhurmave të kaltërta dhe rrokupujës
së valëve;
Ndanë kohnave plot tallaze dhe rrëmuje.
I bardhë dhe i bukur si një kangjele
Shkëlqen ai nën fjalët: Erdhi dita e Arbërit!

KUR VËRSHOJNË PËRRENJTË

Kur vërshojnë përrenjtë, rendin maleve qiejt,
Pishat e gjelbëra ngrihen ndër kaltërsitë.
Kur vërshojnë përrenjtë, dallgë ngre frymëzimi
Dhe tendosin velat, mes dallgësh,
Meloditë.

... Siluetat e bardha të kullave ecin brigjeve;
Rrëke ujnat zbresin ngadalë
Dhe derdhen tingujt malorë nga lartësia
Në vorbullat e kaltëra
Të kangëve të mija,

Kur vërshojnë përrenjtë...

NATË ARKEOLOGËSH

Ku venë këto rë të grisuna
Me këto vetëtima të thyeme mbi kurriz?
Një hanë e lagun
Shëtit e heshtun ndër kall dramet iliriane.
Diku gjëmoi...
Punëtori plak përtyp një lutje tinëz
Te dera në gjysmëterr. Gjëmon.

Arkeologët
Stivosin ndër arka perënditë e fundit;
Do perëndi të thyem, të lagun.

Nën abazhur, një Afërditë e bukur
U buzëqesh të gjithëve
Si një e njohun e largët, e dashun...

Më mori malli për detin!
 Për fjalët e ngrohta të ojnikut¹⁾,
 Për hijet e dridhshme të anijeve
 Që zoiaten deri te yjet
 Dhe për netët peshkatore,
 Kur çan valët tehu i mprehtë i hanës.

Më mori malli për dritat e dashuna të
Durrësit
 Që i kundroja mbramjeve, në breg të tij;
 Më mori malli
 Ndaj endem, endem
 Nën vargje të tilla që stërpikin kaltërsi.

1) ojniku = erë deti

MBARIM VJESHTE

Këta zogj, në prak të vjeshtës,
Çukasin thërrimet e duajve të fundit
Që u ngritën dhe shkuen...
Në fushë
Mbetën veç era dhe zogjtë
Që grinden, grinden.
S'e di çfarë thonë,
S'e di ku venë...

Vjeshta bujare.
Me bërryle shtyn kanatat.
Më sjell një grusht gjethe të arta:
Grushtin e fundit të arit.

NË FUSHË

Tutje në fushë kosisin kosarët,
Rreshtat e gjelbër zgjaten pa kufi;
Mes rreshtave të gjelbër, deri larg kërkoj
fjalët,

Kështu si kosarët,

Një këtu,

Një aty.

Blerojnë fjalët mu si fije bari.

Mes tyre zemra fjalë të kuqe derdh;

Derdhuni, mirazhet e fushave shqiptare!

Dashuninë time me grushta po mbledh.

NËN LINJAT E REJA ELEKTRIKE

Linjat e gjata rendin
Si vargan i largët zogjshë nën retë e maleve.
Vargan gazmor ngarkue me drita dhe kangë.

Po eci nën këtë shtegëtim të gëzuem telash,
Nën fluturimin e rapsodive që rendin në
muzg.

Dëbora bie...

Toka dhe qielli mbështjellë me lumtuni
të bardhë.

Mbramja po zbret mbi pyjet dhe udhët,
Mbi sinqeritetin e dëborës — natë.

Mirëmbrama male!

Sonte çdo shtëpi asht një agim i vogël.

MBRAMJE TË KORRASH

Vërtitet n'për re drapni i hanës;
Bien yjzit n'liqe një nga një;
Njatjeta ti mbramje të korrash!
Stërpikin kto fushat flori,

I desha kto mbramje që i vogël,
E kto net të bardha hanore;
Ndaj s'due të rri në bujtinë...
Më thirrën hapsinat fushore.

Kush tha që ditkam të shkruiej
Veç strofa për udhë, monopate?
Pa shihni sa vargje grunore
Unë mbolla ksaj fushe, ksaj nate.

NATË AKSIONISTËSH

Tani asht natë.
Ujvarat zbresin ngadalë;
Ndër shpellat e zeza
Fshihet era, struket si ndër legjenda.
Flenë kreshtat,
Lisat me kokë të mbështetun në lartësi.

Tarracave të gjana këtë mbramje kam dalë
Dhe ngjitem, ngadalë, tokave malore.

Andrroni, male,
Andrra të mëdha,
Fëshfërima të gëzueshme kallinjsh,
Zhurma traktorësh ndër ditët diellore,
Nëpër këto shkallë të gjelbërta
Që ngjiten nëpër qiell...

LOKJA

Erdhe dhe ti në gjyqin e madh popullor
Me supet e rame nga udhët e gjata dhe vitet,
Me flokët e zbardhun nga dëbornat e moteve,
Erdhe dhe u ule mes nesh
E lodhun
Si nga një udhë e gjatë.

Thyhej dhe gjëmonte në ndërgjegjen tande
bota e vjetër.
Ulurinin shenjtorët se deshën të të mbanin.
Tingujt e kabanave lëshonin alarmin;
Dhe ngriheshin kampanjelat e mbështjellë
me muzg;
Legjendat dhe pallavrat me konstrukt të
çuditshëm të friksonin.

Po ti u kape pas nesh.
Nga fitorja sytë të shkëlqenin.
Shamia e zezë përmbi supe të ra.

PRANVERË

... dhe nëpër rreshta të mbinte bari
Fjalët që thashë, të gjitha të gjelbëronin,
Zani im të jehonte nëpër gjethe
Dhe në zanin tim të ndihej gurgullima e
përrenjve pranverorë.

Fashat e agimit — të kuqe, të kuqe;
Si një flamur i madh për të ramtë;
Tarracat mbi male të verdha, të blera...

Hej, pranverë e madhe
Ç'më zbritë ndër kangë!

ZEMRËS M'I DHE KRAHË

Po flet Lokja plakë për hekurat e frangjisë,
Pas të cilave shtriheshin hapsinat e panjohuna,
të trishta,

Po flet Lokja plakë si vështronte
Diellin që ngrihej mbi fusha
I coptuem nga hekurat e mallkueme të dritares.

E coptueme dukej bota. Era hynte
Mes katrorve të hekurave, në një botë të huej
Dhe pas atyne hekurave i shkoi rinia Lokes.

Po flet Lokja, po i flet Lokja Partisë
Me fjalë të thjeshta, por të dashuna:
— Dhe zemrës plakë m'i dhé krahë, Partia ime,
Si një zogu që don të fluturojë nalt.

DUHET TË LAMË MA SHUMË...

Mbi gurin e fortë të mendimeve kokën mbështeta;
Për një çast mendova që s'jemi të përjetshëm:
Një ditë
Nën qiellin e kaltër të Atdheut do të na mbyllen
sytë.

Dhe do të marrim me vete ç'kemi për të marrë:
Copa qiejsh të kaltëra,
Copa fjalësh të kuqe;
Do të marrim me vete çfar të na ndodhet pranë.

Pas do t'lamë:

Dy — tri kangë të shkrueme në ecje e sipër,
Dy — tri kangë me profilin e thjeshtë të kohës,
(Çfarë menduem ne për njerëzit, për komunizmin
dhe Shqipninë).

Duhet të lamë ma shumë, thashë,
Kaq asht shumë pak.

Bri gurit të fortë të mendimeve po rrija...

STINA E SHINAVE

Bie shi;

Mbi peisazhin e përgjakun, nën avionet,

Rrokullisen pikat e kaltëra

Të marrin me vete

Plagët...

Të lajnë dhëmbjen e tokës vietnameze, rendin tu-
fanet.

(Stinë e shinave mbi tokën ushtare.)

Bie shi.

Nën të po rendin luftëtarët që s'i njoha por i due si
veten.

Vërshojnë që nga xhunglat stërpikë me kaltërsi.

Mbi botën e vjetër, të huej të jankive,

Mbi telat me gjemba,

Derdhet urrejtja popullore si ky shi.

KANGË SOLIDARE

Vë dorën mbi glob, mbi meridianë.
Këtu digjet zjarr;
Paraleli 17 mbërthye me tela;
Këtu rrjedh gjak i kuq.

Vëlla Tinh!

Unë s'e di ku binte kasollja jote;
Diku ajo do të ishte,
Diku rreth paralelit 17,
Ti u ktheve vonë me një dorë kanfur në sup,
Shtegut të gjatë.
U ktheve për në kasollën e dashun,
N'sa atje, mbi malet e Anamit,
Kuçëlonte perëndimi vietnamez.

Por një i huej nga një vend i huej,
Vërtiti një bombë mbi kasollen tande, Tinh.
Ai erdhi nga një qytet i Amerikës,
Nga një qytet i largët me grataçiele
Dhe e vërtiti këtë bombë mbi kasollen tande,

Ashtu si do të vërtitte një shishe «Wisiki»
Mes tryezave të një kabareje.

Eh ç'tym t'madh nxori kasollja jote, Tinh!
Qielli u nxi;

Unxinë faqet e gazetave.

Antenat thërrisnin s'nalti:

— Zjarr dhe tym në Vietnam —

Mjegulla e mbuloi Lindjen,

Por popujt dallojnë mirë:

— Ja ujku!

* * *

Erdhi edhe kjo pranverë

Si copa melodie mbi një shesh lufte

Që fluturojnë mbi tinguj të hekurt;

Erdhi kjo pranverë e blerët

Dhe qëndroi mbi helmetat e ushtarëve,

Mbi grykat e çeliktat të topave,

Mbi dheun e shkrifët të llogoreve tuaja

Në pritje, Vietnam.

Kapitali u nis mbi krahë të hekurt

Nga ana tjetër e globit;

Përshkoi njëqind qiej

Ngarkue me zjarr dhe napalm,

Stampue në shpinë: USA,

Por sosi në shinjestër tande, Vietnam:

Një shtëllungë tymi e nxime, fare e vogël,

Një njollë e errët në një copë qelq të kaltër,

Që përdridhet, përdridhet
Në qiellin tand.

E pasur Amerika,
Djersën e milionave
E ktheu në atom, helme dhe napalm
Për ta vërvitë përsëri mbi kokat e milionave.
Vërtet e pasun Amerika
në atom, helme, napalm dhe kanibalë.
Po shtohet pasunia jote, o Amerikë.
Dhjetëra mija kufoma në mija vise,
Në mija vise me emna të huej të ngatërruem
Të të pesë kontinenteve,
Shkrue në qindra gjuhë të hueja:
— Vendlindja: SHBA
Vdiqën: (Diku në glob).
Flaka e Bien Hoas ngrihet ndër retë,
— Kujtoni Dien Bien Funë —
Valët e Mekongut larg në det shkojnë,
Çojnë trupa të vramë tailandezësh.
U nis për të 5000-jën herë në Amerikë
Prap një telegram me një shirit të zi:
— Me hidhërim të madh... (e tjera e tjera)
Xhoni juaj ra për atdhe me gjith' avion. Pikë. —
Presidenti mundohet të buzëqeshë
Në konferencë shtypi, me kambët mbi tryezë,
Vietnam:
Ditë të zjarra, net të përflakuna.
Digjet zjarr toka jote,
Digjet zjarr, përvëlon.

Ne — gjithë popujt, nga të pesë kontinentet
Të bashkuem,
Si pesë gishta të shtrënguem grusht,
Jemi me ty, Vietnam.

* * *

Ti nuk lotove për kasollen tande, Tinh.
Ti nuk lotove për pesë foshnjat e djeguna;
Ti nuk lotove për atin plak të coptuem,
Por lëshove për tokë kanfurin e çmueshëm
Dhe rrëmbeve mes flakëve pushkën e vjetër.
Dhe mirë bane, Tinh.
Dhe ne nuk vajtuem por u hakmorëm.
Ky asht një ligj i lashtë popujsh,
Ky asht një ligj komunist, vëlla Tinh.

* * *

Mos i vështro kështu retë e kuqe në qiell,
Me at vështrim të ngrimë, mes xhunglës,
Me një copë metal të ftohët në zemër, Tinh,
Mos!
Atdheu të thërret në apel, ngreu!
Ne do të të çojmë zemrën tonë,
Të madhen, të zjarrtën zemrën tonë
Pështjellë në pankarta, miliona pankarta
Shkrue me ngjyrë të kuqe, gjak:
— Rroftë Vietnam!
Vietnami do t'fityjë.

AJKUNA

Kështu gjithnjë

Je dukë pas luftave, anës shesheve të betejave,

Mes tymit të armëve të moçme, nën kështjellat
pellazgjike;

Me rubën e zezë mbi sy, ti vije

Në heshtjen e mbasluftës, mbramjeve

Dhe thurje ngadalë, nën mjergullën e hollë që
endnin yjtë,

Elegjitë epike;

Elegjitë epike me konstrukt të fortë,

Si shpellat e viseve shqiptare.

Kështu u ngrite ti mbi karvanin e thinjun
të bardëve,

Mbi kohnat e errëta plot krisma dhe klithma

Me kangët e tua prej nane.

SKËNDERBEU

Kalon Ai mes shesheve të mbushuna me
të ramë;
Perëndimi dergjet majë ledheve,
Gjysmëhana e përgjakun i bie ndër kambë,
Mbramja e vjeshtës derdh arin e gjetheve.

Radhë-radhë vinë arbërit pas Tij porsi reja,
Në muzgun e fushave kaluer.
Jehojnë trokëllimat...
Dridhet Edreneja,
Murati shkul mjekrën me duer.

Dhe ecën ngadalë, Ai mes fshatrave arbëreshe;
N'errsinë djepet trokllijnë:
— Fli, bir' i nanës, se do vijë Gjergji,
Ty gjumin ta ruen, o bir!

Era e Alpeve bie lehtë si balladë.
Çfarë thot' er' e Alpeve vallë?

... Po vjen Ballabani diku nëpër natë,
Turqve u prinë në ballë.

Kushtrimet u zgjuen në pyjet pleq,
Rrëzohen yjëzit mbi hekurin e armëve.
Fluturoi si era çeta e luftëtarëve
Pas kodrave të mbjelluna
Me eshtnat e të ramëve...

Dhe ikin para Tij ordhitë anmike,
Gjysmëhana e përgjakun i bie ndër kambë.
Trokëllimat e kuajve rendin nëpër vite,
Lavdia
rend
nëpër kangë...

ROZAFË!

Kështu mbaroi rinia jote!
Gji djalit mirë s'i dhé...
Zbrite madhështore në varrin gjigand.

Dyndeshin mjegullat në Malduinuz,
Mandej gurët,
Mandej shekujt.
Dhe nëpër të gjitha këto
Rridhte koha dhe qumështi yt i bardhë.

Çfarë andrroje ti
Kur shekujt dhe gurët lyheshin me gjak?
Barisje ndër netët e zeza,
Kërkoje tand bir,
Dhe qumështi përzihej me gjak...

Kështu arrije deri te né,
Tue shty gurët,
Tue shty shekujt;

Gurët dhe shekujt, stërpikë me qumështin
tand.

Gjithnjë e ré, gjithnjë bujare,
Me bukurinë tande shqiptare.

MURET E KRUIJËS

(Nuk qenë mure të thjeshta, por qenë
Muret e Kombit).

Vargje të gjata bojhini, si vargje kangësh epike,
(Pas të cilave dëgjojmë që ngrihen përsëri
të ramët);

Kulla të larta që ngrihen si krisma në muzg,
Tue u ngjitë tek ju,
Më duket sikur ngjitem ndër kangë.

Ti qe i marrë, Murat!
Era e Arbërit flokët e thinjun t'i përzi;
Kaluer ke ndejë nën erë
Me dorën e shtrime drejt mureve të lashtë.
Ti qe i marrë, o plak!
Përjetësisht i lodhun, i kërrusun nën shi
(Nën peshën e randë të shiut të huej)
Vëren si po të mbështjell vdekja përqark.

Deshe t'i merrje ti Muret e Krujës
Se s'e dije që pas tyne luftonim në:
(Ata që ranë dhe ata që do vinin)
Gjithë arbërit. Gjithë kohnat.

Qemë shumë;

Që nga thellësitë e kohnave po rendnin
të tjerë.

Që nga largësitë e shekujve, heronj të tjerë
po vinin.

Udhëve të hueja ti le prapa vetëm pluhun. . .

Ngadalë-ngadalë kopeja jote po kalon
Nën peshën e plagëve, humbjes, nën peshën
e atyne që s'u kthyen
Dhe ti i dëgjon fare qartë klithmat e tyne
Që rendin në muzg drejt kujtesës sate
Si shtergët e fundit mbi këto male të çuditshme.
Janë shumë.
Ti kthen kokën,
Por sheh pas vetëm male dhe pluhun.

Vargje të gjata bojhini, si vargje kangësh
epike,
(Pas të cilave shtrihet shpirti i popullit, i madh,
i gjanë),
Kur vjen mbramja
E rrëshqet mbi ju era si mbi lahutën ilirike,
Nga hapsinat e kohnave
Dëgjoj si rendin drejt nesh, gjithë heronjtë
që ranë.

JENIÇERËT

Në mbramjen verore, kur yjet flenë,
Në fund të përrenjve argjendarë
Vijnë jeniçerët nën gjysmë hanë:
— Ku asht varri i të madhit Skënderbe?

E kambët e kuajve trazojnë përrenjtë,
Trokëllimat e tyne ndër kangë jehojnë;
Ngrihen të ramët që nga fundi i kangëve
Me leshra të përgjakuna,
Thërrasin shoqi-shojnë.

... Dhe ikin jeniçerët mes fshatrave arbëreshe,
Mes kësolleve me thekrishte që turku na i dogj,
I mallkon pas era e fushave të gjana,
I mallkojnë kasollet,
Thekra që s'u poq.

ELEGJI KOSOVARE

Shkuen udëbashët. Era pas i ndiqte...
E vranë, e lanë trimin pa kallë përmbi dhe;
Në fushën e madhe të gjanë dergjej nën ahishte;
Nuk pate, Kosovë, një luginë për te?

Erdhi lokja plakë zvarrë në heshtjen e vet,
Hodhi sipër djalit, hodhi një grusht dhe.
Një grusht nga hini i gjyshave të lashtë,
Stërpikë me gjakun dhe djersën e breznive;
Një copë të thërmueme malesh, të njomun
Ndër mijra muzgje,
Ndër mijra agime,
Një copë të dhimbshme, Kosovë
Hodhi përmbi te.

Dhe vajti ajo e qëndroi te gardhi i vjetër,
E plakun, e krrusun
Nga dhimbja, vetmia dhe shiu.
Mes lotëve të ndritshëm gremiseshin
Konturet e zeza të reve

Dhe kryqat e thyem të vetëtimave.
Dhe mbi të gjitha këto.
Pika të ftohta binin:
Pikonin yjët në lotët e saj;
Pikonte bota nga dhimbja.

ANNA PELLICCIANI

Anna Pellicciani, iast e gjatë meqenëse
E në pellje pashtriket
Vizioni i veshit të shpirtit zbrazin
Mësoji të them, kësove zbrazin
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse

Anna Pellicciani, iast e gjatë meqenëse
E në pellje pashtriket
Vizioni i veshit të shpirtit zbrazin
Mësoji të them, kësove zbrazin
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse

Anna Pellicciani, iast e gjatë meqenëse
E në pellje pashtriket
Vizioni i veshit të shpirtit zbrazin
Mësoji të them, kësove zbrazin
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse
Kështu iast e gjatë meqenëse

ANËS PELLGJEVE

Anës pellgjeve lisat gjigandë mardhin në shi
E në pellgje pasqyrohet
Vizioni i rreshkun i Sharrit zhveshun mjegullash;
Vizioni yt i thamë, Kosovë, zhveshun legjendash.
E lisat gjigandë mardhin anës pellgjeve..

Më ditë do jem togat
Kasaflet përçmendur
Heronjtë që zemërojnë
Ne na dëbuen nga vendlindja, po nuk na i marrin
dot
As kanëqë as të merrin
TË DËBUEMIT

Tëmir u pafshim, Kosovë! Ne mbetëm pa atdhe!
Si era e madhe, si zogjtë shtegtarë.
Endemi kaltërsive,
Mes ujnave të hueja pa shpi, pa shpresë, pa cak.
(E, megjithatë, na thonë që vemi ndër shpijat tona.)
Heu! Po atje s'na pret askush. Nuk kemi
As të gjallë, as të vdekun atje!
Tëmir u pafshim, Kosovë! Ne mbetëm pa atdhe.

Rrotullohen valët e detit. Pulëbardhat e vonueme,
Si andrra të hueja, zbresin mbi direkë.
Hesht nata e Mesdheut.
O! po ku do të sosemi ne të mjerët pa atdhe?
Qytetet turke ja ku po duken larg.
Askush s'na pret atje;
Askush s'na njih atje.
Veç, nën një gur të ftohtë, Ali Pashai që fle.

Dhe na kujton plaku që s'jemi pa atdhe,
Ne kemi qiellin tonë,
Dheun tonë,

Malet, kangët dhe të vdekunit tanë.
Ani se zemrat tona mbeten gërmadhë
Dhe mes gërmadhave vete e vjen pikëllimi.

Një ditë do jenë tonat

Kasollet, përmendoret,

Heronjt' që anmiku na i ka rivra.

Ne na dëbuen nga vatrata tona, po nuk na i marrin
dot.

As kangët, as të nesërmen,

As të vdekunit tanë,

O Ali Pashal!

Tëmur u pashim, Kosovë! Ne mbetëm pa shtëpi
As të gjallë, as të vdekur atje!
Hani! Po atje s'na pret askush, Nuk kemi
(E megjithatë, në ditë të vendlindjes tonë)
Më të njohura të huaja pa shtëpi pa cak.
Këtu kemi kalësit.

Vetë nën një gur të ftohtë, Ali Pashal që të
Askush s'na pret atje;
Qytet turke ja ka po dukun larg.
O! pa ku do të soseni ne të mjerët pa shtëpi?
Heshtje nata e Mësdhën.
S'ndërra të huaja, zbrisin njëpi ditë.
Këtu llohet vajt e dëgj. Përbardhat e vonave.

Dhe na lupton pikëllim që s'jeni pa shtëpi
Me këmbë qiellit tonë,
Dheun tonë,

LAPIDARI

Mbi hapsinën e gjanë të fushave dhe kangëve

I bardhë,

I bardhë

U ngrit lapidari,

(Tue i shtue diçka peisazhit dhe kohës)

Si një melodi e thjeshtë partizane.

Grigjat e kangëve dhe të rapsodive bien mbi fusha

Si hapsina të bardha me dhen...

Mes tyre lapidari ngjitet si krismë.

Dëgjoni!

— Dalëngadalë po vjen behari

Dalëngadalë po na vjen...

Peisazhi i artë i vjeshtës së tretë

Lëkundej në dritaren e vagonit,

O ju fusha të gjana të Myzeqesë,
Hapsina të mbushuna!
Me kangët e aksionit!

Ti po vije nga lartësitë e maleve
Si një prrue i vogël,
Tue mbartë
Pasqyrimë qiejsh dhe kaltërsi të paana.
(Binin përmbys konturet e miteve.)
Ti po vije të hyje ndër kangë,
Mes të ramëve dhe fushave të gjana.

* * *

Det i madh i rinisë sime!

Kundra lumtunisë së bregdeteve të qeta,
Kundra vetmisë së barkave ndanë plepit që zu
thinjë,
Ne vijmë, ja kështu, si përrenj të vegjël,
Të sjellim ca dallgë,
Ca kaltërsi.

Det i madh i rinisë sime!

* * *

Po, të mbajmë mend!

Ti andërroje aq shumë për malet e tua,
Ku okita argjend derdh mbi pyje.
Dhe andërrat e tua u ngjanin agimeve të mëdha,
Kur malet duken si kuaj në udhën e horizontit.

Udha asht e gjatë.
Mundet që të biem
Dhe të ngrihemi përsëri
Mbi lartësinë e lapidarëve dhe kangëve.

* * *

Shkurtë, Shkurtë!

Ti ishe mes mesh, tani u shndërrove në lapidar
Si një lis i bardhë mbi fushat dhe kangët,
Po kush do të përgjigjet në apel për ty?
Ti nuk dëgjove kur të thirri komandanti,
Por ne u përgjigjëm të gjithë:

KË T U !

Dhe emni yt mbushi hapsinën e mëngjezit.

* * *

Dhe shkove
Tue na i falë të gjitha:
Pranverat e tua, andërrat, kangët.

Kështu u ndave ti nga ne.

Si një udhëtar i dashtun që mënjanohet nga
shinat,

Nën alarmin e burive,

Para udhëtimit të përjetshëm të trenave mbi
atdhe.

* * *

Po vjen prap!

Nën ritmin e poemave dhe kangëve,

Nën trokitjet e forta të zemrave rinore.

Mbi trase ushton kanga e dashun:

— Dalëngadalë po vjen behëri.

Dalëngadalë po na vjen. —

Ti po vjen prap

Tue mbledhë lule mbi kangët popullore.

* * *

Çdo ditë

Emni yt mbush hapsinën e mëngjezeve.

...Emni yt tani rri pranë të ramëve;

Pranë betejave, plagëve, mbledhjeve ilegale;

Nëpër udhët partizane,

Duke çarë dëborën e kohës me lehtësi.

Emni yt para tankseve gjermane!

Tue largue para teje kohnat,
Tue zhvendosë para teje hapsinat,
Partia të çoi lart dhe kudo:
Në praninë e të ramëve dhe të atyne që do të
vinë.

* * *

Do të ngrihet ky lapidar i bardhë para
udhëtimeve të trenave
Si një ditë me diell nga koha jonë.

Ti do të dëgjosh gjithnjë vërshëllimën e kohnave;
Kohnat tue rendë,
Para teje do të kalojnë.

Përherë në ballë të aksioneve të reja
Do të na jesh ti
Si një melodi e dashun partizane,
Mbi hapsinën e gjanë të fushave dhe kangëve.

RAPSODI SHQIPTARE

Dy tela të gjatë tendosi malsori
Dhe u ul kambëkryq nën qiellin e kasolles.
Klithën telat nën gishtat e tij,
Dëgjuen telat të prekunit e kobureve dhe
alarmeve.

Nëpër qiellin e kasolles përshkonin lartësitë,
Nëpër shpirtin e malsorit përshkonin kaltërsitë.
Dhe derdheshin kaltërsitë mbi telat e gjatë
Si bien copat e qiejve
Përrenjve nëpër natë.

Në fund të rapsodive,
Si në fund të përrenjve,
Qiellin e Shqipnisë kurdoherë e patë.

* * *

Rapsodi shqiptare!

Dora ra vrullshëm mbi tela.
Dëgjova
Zanet e vendit tim të lashtë,
Përmes dimrave, tufanit dhe dëborës
Zanet vinin
Nga dy anët e largëta të kohës.

Dëgjova...
Rozafa i fliste vogëlushit ilir.
Binin gurët mbi zanin e saj.
Qe koha
Kur dashunia shtrohej nën themele të randa
legjendash.

Dëgjova...
Ulurin fushat e shkretnueme nga zjarret.
Në sfond plagësh dhe alarmesh,
Nën tingujt e shpatave dhe kumbonëve arbëreshe,
Mbi ledhet e moçme
Burrat kryqëzonin armët.

Rapsodi shqiptare!
Zanet e vendit tim të lashtë dëgjova.

* * *

Këndo sonte, burrë i lashtë!
Që nga motet e shkuem, kjo kanga jote dhimbjen
na dikon.
Mbi telat e lahutës

Dikë larg po thërret,
Mbi telat e lahutës, dikë po kërkon.

Turma-turma iknin kurbetlinjtë
Udhëve të hueja, të hueja...
Iknin vitet, mplakeshin nuset sofateve,
Treteshin nanat tue vështruve nga udha.

Eh! i merrte malli ato për Shqipni,
Për përrenj, për pyje, për stane;
Ndaj mblihdeshin në muzg, këndonin rapsodi,
Në muzgun e huej
Rapsodi shqiptare.

Ç'qenë të trishtueme kangët e tyne,
Kangët e tyne të kurbetit:
Udha e fshatit,
Brenga e një vashe,
Në muzgun e huej
Një varr ndanë detit.

* * *

Rapsodi shqiptare!

Pleq kokulun mbi nene të zverdhuna,
Mbi labirinte fjalësh që duheshin zberthye.
— Ndër ara po zverdhonte gruni —

Pleqtë shkoqnin nenet,
Dhe binin poshtë fjalët si krisma.

Pas çdo fjale, si nën mjegull, lëviznin tytat.
Shfaqej diku hapsina e ftohtë e trishtimit.
Nën shiun e lotve dhe të gjakut
Gur-gur rritej murrana e varrit si elegji
e vetmueme.

* * *

Rapsodi shqiptare!

Gjithshka asht thanë kjartë dhe rimat me
pushkë janë formue;

Me pushkë dhe jatagana,
Vargjet janë mbyllë dhe thye.

Mes pushkës dhe jataganit janë ndrye të gjitha,
Mes dy rimave të hekurta
Të gjitha janë ndrye.

* * *

Gjergj, Gjergj!

Thirri dikush në udhën e telave të gjatë.

Thirrjet u rrokullisën si ortekë

Drejt luginave me dëborë, tutje në largësi.

Gjergj, Gjergj!

Nën dëborën e moteve dikush u përgjegj,

Nën dëborën e kohnave po vije ti.

Kështu erdhe te ne gjithnjë, Skënderbe,
Sa herë që Shqipnia thërriste heronjtë e saj.
Dëgjonim zanin tand diku,
Trokëllimën e kuajve,
Mbi udhën e telave të gjatë.

Mbi udhën e telave të gjatë, stuhitë ulurinin.
Pelerinën ta ngrinte era...
Nën udhën e madhe thërriste malësori,
Mes stuhish thirrjet
Tek ti arrinin.

Ke kryqzue armët me armët partizane
(Kryqzimi i dy epokave të lavdishme).
Binin kohnat e shkueme në honin e kangëve,
Heronjtë kohna nuk njohin,
Heronjtë kohna nuk dinë.

Kështu ke baritë kangëve, udhëve;
Çetat e kreshnikëve pas të binin.
Mbi dëborën e kohnave kryqzoheshin udhët;
Drejt pavdeksisë,
Heronj të rinj po vinin.

Heronj të rinj mbi kangët popullore...

Kto janë kangët e reja për kompartan
Që i këndojnë kooperativistët zikurrëzuesve ndër anë
Kangë për uzinën
Për
Kangë

Jemi mbledhë shumë burra këte natë.
Një kangë të re rapsodi do këndojë.

Kanga flet për detin e tërbuem,
Për dallgë të larta, për furtunë,
Kanga ka tallaze, kanga ka stuhi
(Kini pa kangë të tilla të rrëmbyeshme?)
Një kangë të tillë telat nuk e mbajnë.
Në një kangë të tillë,
Adem, hyne ti.

Një kangë të tillë andërronë shpirtit
Më shkelni që
Mbi varkë
Mbi strokë e
Mbi strokë e

Dhe hyne thjesht si komunist
... Biga lëkundej në tramundanë.
Ti e dije: biga don shpëtue,
Po s'e dije që do hyje ndër kangë.

Rapsodi shpirtit
Këntu këni tërbedhë * * * shkeljeve
(Si përrenj, nga dëborat e larta, manëve)
Nga shpirti i bardhë i shpirtit
Nga dëborat e bardha përrenjëve
Të tërmetit i tërmetit i tërmetit

Po mbijnë çdo ditë fjalë të hekurta
Mbi truellin e fortë të kangës shqiptare.

Po ngrihen fjalët e hekurta në kangët popullore,
Si dikur kështjellat e gurta në fushat arbëreshe.
Të vështrojmë që nga lartësitë e fjalëve
Hapsinat e kohnave
Të giana,
Të blerta.

Kto janë kangët e reja për kombajnat
Që i këndojnë kooperativistët mbramjeve ndër ara;
Kangë për uzinat,
Për hidrocentralet e rinj,
Kangë për markën e radiove të para.

Që nga lartësitë e krismave legjendare,
Muza popullore
Po ngjitet në zonën industriale të kangëve.

* * *

Një kangë të tillë andërroi shqiptari
Me shekuj që në lashtësi,
Mbi vargjet e zveshun, të thyem të maleve,
Mbi strofat e forta të maleve të tij.

Rapsodi shqiptare!
Kështu keni rrjedhë mes shekujve
(Si përrenj, nga dëbornat e larta, maleve)
Nga shpirti i bardhë i shqiptarit.

Si dëbornat e bardha përrenjve,
Tretëj mbi dy tela shpirti i tij;

Në fund të përrenjve pashë qiellin e Shqipnisë,
Në fund të rapsodive pashë vetë Shqipninë.

USHTARË TË REVOLUCIONIT

(Vullnetarëve të maleve)

Nëpër ara tani po mbinë gruni.

Gjelbërimi na gjet udhëve që të dy,
Tue ngjitë shtigjet e stuhive.
Hedhin pemët kapotat e gjelbërta;
Hedhin pemët shtat drejt lartësive.

* * *

O kohë e madhe, koha ime!
Po lindin heroj çdo ditë.
Jo heroj mithesh mbi portikë të lartë,
Që trembin me heshta Olimpin me perënditë.

Ne u nisëm
Drejt lartësive që tregoi Partia;
Lartësitë çdo ditë po ngjism.

Asht kohë e madhe.
Ma e madhja
Ndër të gjitha kohnat që pau Shqipnia.

* * *

Ç'janë vorbullat mbi dete?
Ç'janë kataklizmat që shembën një epokë
mbi tjetrën?
Akoma ma i vrullshëm gjëmoi Revolucionin ynë
Mbi gërmadhat e botës së vjetër.

Në varr me botën e vjetër
Shtypjen, robërinë,
Të gjitha janë gremisë.

Qe një ramje e tmerrshme.
Nipa mbani mend,
Si filloi Epok' e Partisë.

Ne lindëm mes stuhisë së Revolucionit
Si vetëtimat të kuqe
Në qiellin e kohës.
Me grushtat e shtërnguem
ramë në mendime

Për të vdekunit tanë,
Për fshatrat e djeguna,
Për fëmijët e uritun dhe plagët,
Për ty klasa ime.

* * *

Dhe u rritëm si degë të gjelbërta
Në trungun e atdheut të lashtë,
Në pranverën e madhe që çeli Partia
Ne

të Revolucionit

ushtarë.

* * *

Tani asht natë.
Kam dalë udhëve të katundit,
Vështroj malet e bardhë, të bardhë.

Kërcen hana flokëlëshue katarakteve;
Hidhen kataraktet të qeshun dhe ajrorë.

Dhe të zgjohet në shpirt dashunia për tokën,
Dashunia e shqiptarit për tokën e tij.
Me duerët e forta merr një grusht dhé.
Në thyemjet e tij sheh vizionet e maleve,
Pse çdo grusht tokë asht një copë atdhë.

* * *

Unë kam qenë në ata shkrepë. Dikur
Brinjave të vetmueme
Era ngiste me vrap buajt e reve.
Ndër brazda

rrufetë, mbillinin gjëmime
Mbi tokën e rreshkun, muzgjeve mbinin
Frute të tillë të tmerrshëm:
Kryqe, murrana, rrënime.

Ngriheshin siluetat e kryqeve në muzg
Si kryqëzim udhësh që s'të shpien gjëkund.
Për udhët e hirta të reve, kryqat pëshpërisnin;
Në strofat e Poemës së Mjerimit
Malësorët

rradhë-rradhë
zbrisnin

* * *

Partia
— që busull për këto male
Që vërvitëshin mbi shpinë të kohnave vërdallë;
Partia
— piketë e kuqe mes kohnash
Shpalosun horizonteve të bardhë.

* * *

Kohë e madhërishtë, koha ime:
Kohë kur i këthejmë malet në fusha;
Kohë kur i këthejmë lumejt zajeve;

TOPI FUSHOR

Ja erdhi dhe vjeshta
Mbi strofat e verdha të duajve
Me ernat, me bohçet e randa të reve ngarkue.

Tani

Fushat e lodhuna flenë nën shi,
Mbështjellë me muzgun e lagun, gri.

Po tutje, gjithnjë

Tue vështruar si një qiklop

Me synin e vetëm horizontin e ftohtë,

Rri ai

I zi, i heshtun, i randë,

Topi fushor.

Kështu i kalon nëtët

Tue dëshifruar frazën e errët të horizontit

Nën fenerët e dobët të yjeve.

Në udhën e lagun, mblidhen maqinat;
Gjëmojnë tue pritë

Të gëlltisin kilometrat.
Kurse ai s'asht ba për të rendë.
I ngulun në koordinatat e përcaktueme saktë,
Tue shtri si një pritë e tmerrshme
Krahun e gjatë, të pathyeshëm në muzg.

Të randa janë vargjet e maleve,
Tue rendë nga një ditë te tjetra
Me qytetet, pllajat dhe pyjet e tyne.
Në çdo mëngjez,
Kur çelin ditët e ndrituna,
Lëshojnë hijen e gjatë tutje
Qytetet, pllajat dhe pyjet.
Ai i mbron të gjitha
Me kokën e hekurt
Të shtrirë në horizont.

Po mbramjeve, nganjëherë,
Ngre kurrizin e kërrusun horizonti
I qullun, i sterrosun,
Tue fshikullue retë e ngarkueme me vetëtima.
— Kohë e vështirë!

Atëherë ai ngre kokën përpjetë,
Tue vërtitë tytën e gjatë, të shkëlqyeshme në terr,

Shkreptin mes vetëtimave,
Tue përqeshë me gjëmime të tmerrshme
Retë që rrezohen.
Kështu e kalon gjithë kohën,
I rrahun nga era, i lagun nga shiu
Topi fushor;
Tue këmbye dy-tri fjalë me vdekjen,
Dy-tri fjalë të thanuna shpejt...
Para tyne
Sofizmat, intrigat e jankive
Dhe bisedat e pambarueme të OKB-së
Nuk vlejné asgja.

* * *

Maqinat presin në shi,
Tue më thirrë me fishkëllima të laguna,
Mue, ushtarin e liruem.
O, nuk vij dot!
Nuk mund të ngre
Bagazhin e gjelbër të kujtimeve ushtarake.
Nuk asht e lehtë
Të mbar në kujtesën time
Gjithë këtë korpus të palëvizshëm,
Maqina endacake!
Komandanti m'urdhëron.
Tani iki dhe s'di ç'të le!

* * *

Atëherë var këtë kangë
N'krahnorin tand të hekurt, si dekoratë,

Këtë kangë të ngarkueme
Me siluetat e qyteteve tona,
Me mbramjet, yjet dhe hijet e maleve tona
Që të shkëlqejnë nën dritën e predhave t'tua
Kur terri, po guxoi, të shtrihet në anën tonë.

* * *

(E di! Nuk thura strofa të limueme,
Pse mbi këtë top
E shkrova këtë kangë.
Sa herë m'u desh ta la kangën përgjysmë. .
Edhe me vargje të mbështjell djegoret.
Atëherë vështroja si shpërthenin vargjet
Përmbi llogoret..)

* * *

Shpesh

Jemi mbulue të dy me një kapotë.
Të dy pranë predhave të ftohta, djegoreve,
Tue pritë
Se mos pëlçisnin ditë, orët,
Po. Mund të pëlçisnin ditët.
Jo tue shprazë agime përmbi male,
Por gjak dhe zjarm.
Ne e dinim mirë këte
Ndaj i gdhinim zgjuet netët,
Të dy llogoreve,
Të dy mbulue me një kapotë,
Pranë predhave të ftohta,
Minave,
Djegoreve.

* * *

Gjithnjë vështronim
Si u ngjiteshin maleve ditët
Me dritat e tyne të forta;
Mandej si zbrisnin mbramjet
Ngarkue me yjet e heshtun.
Dhe andërronim, nganjëherë...

* * *

Prandaj s'mund të ikë kaq shpejt!

* * *

Po!
Do të të kujtoj
Tue zbritë ndër llogoret e netëve
Të turnit të tretë.

(Kjo nuk asht luftë si t'gjitha t'tjerat,
Asht luftë për socializmin.

Ti e kupton këtë
I kërrusun përmbi hijen tande
O topi fushor!)

Larg asht qyteti im.
 Atje tytat e gjata të oxhaqeve,
 Tue u përpjekë pas diellit,
 Brohorasin socializmin;
 Dhe ty të le këtu
 Në vendin tand të heshtun,
 Me hijet e gjata të maleve mbi kurriz.

Po shkoj.
 Por prap',
 Ndër mbramjet e mbarsuna me vetëtima
 Këtu do të rend,
 I ngarkuem me predha të randa,
 O topi fushor!

PASQYRA E LËNDËS

Shqipni!	3
Kur gjëmonte historia	4
Partizani.	5
Jemi ne	6
Alpet.	7
Mëngjezi.	8
Përshtëndetje.	9
Udha	10
Balladë për Pjetër Lleshin	11
Hekuran, Hekuran!	14
Fuat Çelës	15
Liqejtë malorë	16
Në Fushat dimnore.	17
Lirikë.	18
De Rada	19
Kur vërshojnë përrenjtë... ..	21
Natë arkeologësh	22
Më mori malli për detin!	23
Mbarim vjeshte.	24
Në fushë.	25
Nën linjat e reja elektrike	26
Mbramje të korrash	27
Natë aksionistësh.	28
Lokja	29
Pranverë	30
Zemrës mi' dhe krahë.	31
Duhet të lamë ma shumë.	32
Stina e shinave	33

Kangë solidare	34
Ajkuna	38
Skënderbeu	39
Rozafë!	41
Muret e Krujës	43
Jeniçerët	45
Elegji kosovare	46
Anës pellgjeve	48
Të dëbuemit	49
Lapidari	51
Rapsodi shqiptare	56
Ushtarë të revolucionit	63
Topi fushor	68

LIBRI I KA E SHIEN
E SHIEN

45356

34
33
32
31
30
29
28
27
26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

Knjez Slobodan
Albania
Shtetshetari
Kosova
Muzet e Kosoves
Lendjore
Lendj Kosovane
Aksionet e Kosoves
Te detyruara
Lendjore
Lendjore shqiptare
Lendjore te shqiptarimit
Te detyruara

Tirazhi 2500 Format 70x100/32 stash: 2204-65

Shtyp N.I.S.H. Shtypshkronjave «Mihal Duri»
Stabilimenti «8 Nëndori» — Tiranë, 1968